

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Folia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidieceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postela c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 8.

Brasiovu, 30. Ianuaru 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Unionistii.*)

V.

Se trecemu preste cele urmatoria vreo cate-va, precum, ca puntele de vedere ale unionistiloru si ale antiunionistiloru suntu cu totul distincte, asia catu nu se potu apropiá, — cumu ca, in catu se potu sci intentiunile romaniloru si sasiloru dupa folia-le loru, intre natiunile Trnice nu se póte face nece una cointielegere deintre sene (de care noue fórte ne pare reu), — si ca unionistii si-ceru inapoi starea constitutionale, si continuitatea constitutiunei loru, ér' cumu ca noi altu ceva dorimu, nemica pre fundamentulu continuitatei drepturiloru, ci tóte pre calea autorisarei (octroy), si asia ca e fórte firescu, cá pre asta cale nece una data se nu ne intielegemu. — Fiendu ca, de amu voli, se mai luámu si aste tóte amenunturi la cercetare seriósa, amu poté se ne intendemu asia de lungu, catu in urma si noue si altor'a se se uréscá de una discussiune atatu de profusa.

Numai catu nu potemu a nu oserbá pre scurtu aceste puçine, si ca rigorismulu, cu care unionistii se tienu de continuitatea drepturiloru privilegiate paná la 1848, este una piedeca pusa de dloru nu de noi, si ca pentru noi, romanii, cari paná la 1848 amu fostu eschisi de la legislatiunea transilvana, ori ce felu de lege e octroiata, nu numai cele imperatesci, ci chiaru si cele dietali, asia dein astu punctu de vedere noi nu potemu se numimu nece macaru legile dein 1848 de catu octroiata, de si ele suntu, pentru cele trei natiuni unite, constitutionali ér' nu octroiata. Constitutionali potu fi si voru fi pentru noi numai acele legi, spre a caror'a legislatiune si noi, cá romani, vomu avé influentia.

Cu tóte astea, noi nu suntemu asia tari la capu, catu se lapedámu óre-care lege numai pentru ca ar' fi octroiata; calitatea principale a unei adeverate legi e se fia dreapta si forá partialitate, cele alalte calitati suntu numai secundarie, de acea chiaru si legile transilvane, de si nu suntu facute prein concursulu nostru, aru póte fi acceptate, déca aru avé acea calitate principale. Numai legile dein 1848 facu esceptiune, fiendu ca suntu facute chiaru, in cuntr'a declaratiunei natiunei romanesci.

Dice mai in colo D., ca: „scrietoriulu dein Gaz. Tr. ne numesce unionisti, inse asta numire nu e nume de partita, ci stá cá lege sanctionata.“ — Dá; cá lege, sanctiunata, ci afora de activitate. Inse inainte de a fi acesta lege, erá partit'a unionistica, ér' acea lege fú numai rezultatulu osteneleloru acelei partite; si dupa ce acea lege, de una-camu-data, seau pentru totu deun'a, s'a pusu la una parte, legea a caditu, si partit'a éراسi a inviatu, ale careia ostenele éراسi intru acolo tientescu, cá legea anticata seau delaturata éراسi se se puna in viatia. Nu cercámu, cumu s'a facutu acea lege; ea se va fi facutu cá si alte multe legi in Trni'a si intru alte parti ale lumii, ci pentru

aceea legea totu remane lege, ori cumu-i voru fi fostu parentii si nanasii. Inse legile inca au fatalitatile loru, cá si alte lucruri, cari se facu si se strica, se nascu si moru, se tienu si se arunca la una parte.

Legea uniunei inca a patituo asemenea, ábia se nascu in ainte de tempu, intre cipete si vaiete, si curundu-si dede sufletielulu, — cá ci nu erá de viatia. Fia-i teren'a — grea.

Unionistii dar' astadi-su numai una partita, fiendu ca uniunea e devis'a numai a unei sume de ómeni si de natiuni in Trni'a, — de nu cumu va credu Unionistii, cá dupa continuitatea dreptului si acumu numai unu elementu are dreptulu, de a planuí si a decretá legi pentru tóte natiunile Trniei, ori se voru involi aceste ori nu. Deci unionistii voru remané totu numai partita, paná ce se va reactivá legea de uniune dein 1848, ér' cea alalta parte a Trniei, carea nu vrea uniunea, inca remane a fi partita, — forá de a avé causa de a se rusiná de aceste numiri nece un'a nece alta partita. Calcululu Minervei in catráu va cadé in acestu obiectu, prea bene sciu Unionistii, cá si antiunionistii. Tu l'as voulu George Dandin.

In urma D. mai repetiesce inca una-data scrietoriulu dein Gaz., cá „se nu se lingusiésca pre senesi a crede, cumu ca noi (-D. etc.) ne amu teme natiunalitatea de romani, pentru ca intru ast'a fórte tare se insiéla (adeca scrietoriulu.) — Amu spusu-o si mai susu, cá aici nu e vorb'a, de ce credu io, ci de ce credeau unionistii, candu s'au apucatu a infientiá uniunea; persón'a scrietoriulu si convictiunea individuale a lui nu are nece unu momentu in asta causa, ori crede ori nu crede, cá e numai cá una picatura in apa, de unde Unionistii dein asta parte nu au de asemene de nece unu periculu, si le potiu recomandá se cetésca predicele dein evulu mediu ale lui Pelbartu de Themesvár si ale altor'a subtu titlu: Dormi secure!

Inse repetitiunea ne-o face cá unu corolariu, dupa ce cu noua argumente vré se ne demustre, cumu ca nu e nece una tema dein partea romaniloru, — in cuntr'a caror'a inca nu vomu se polemisému. Cu tóte astea nu potemu, se nu relevámu macaru unu fragmentu dein acele argumente, si anume: cumu ca „romanulu inca numai pre acelu gradu elementare de cultura politica stá, pre care inca preutii conducu pre poporale loru!“

Aici in adeveru D. a atinsu una corda dorerósa, care o sentímu cu totii, preuti si nepreuti, cá paná acolò ne duse amar'a sórte si politic'a secliloru aristocrati dein evulu mediu, cátu romanulu in Trni'a nu avú nece aristocratia, care selu conduca, cumu are natiunea magiara, fiendu ca si cea puçina, ce o avuse, — o a pierdutu de multu, — nece avutia, cumu o au natiunile cele alalte ale Trniei cu proprietati mari ale familielor seau ale natiuniloru, cá-ce romanului, cá colonu, nui remasese une-oria nece cenusia in vétra, — nece inteligentia mare, cá ce inteligentia se castiga in scóle, cari la romanu si astadi mai de totu lipsescu. Asia este, unu poporu are trebuintia a fi condusu de inteligentia, si numai de inteligentia, careia inse aristocratia-i póte ajutá cu vedi'a si cu auctoritatea, ér' avuti'a cu — pung'a.

*) Vedí Nrii 101 si 102 an. tr. si Nru 6, 7 din an. c.

De aristocrația română în Trnă nece că mai pôte fi vorba. Proprietățile mari sunt de multă împărțite, și astăzi numai cu bani se pot castiga,  r banul întru aceste timpuri sarace, c ndu și aristocrații s ntu adatori, numai la Ovreiu se afla. De aceea de aceste dou e puteri mari conduc torie ale poporeloru. — de multu ne amu luat ucugetulu, si ne mulțimim si cu saraci'a, numai se nu morim de f me.

Ci de inteligenția si de scóle, — nu ne potemu lasă. Sc le dar'! si  rasi scóle! antani'a si cea de pre urma condițiune a existenței națiunali. For  scóle nu e inteligenția,  r for  inteligenția, multă si mare, suntemu numai masa crudă, pecurari si cojocari, cumu ne batujocorescu confratii nostrii dein laintu, si strainii dein afora.

Apoi dupa ce vomu av  inteligenția, de cata are lipsa unu poporu asia numerosu c  alu nostru in Trnă, — preutim a p te cu tóta increderea se se lasă de politica si de conducerea națiunei sale, si sesi v dia numai si numai de trebile cele besericesci si sufletesci.

Asta epoca, de va fi lumea in pace, inca va urmă, de nu pre sarite, dar' pre incetulu. numai se nu fia prea pre incetu!

Dupa ce apoi vomu av  inteligenția destulă, nu intielegu preutiesca, atunci ne vomu form  si noi una politica națiunale, pasiendu pre incetu de pre gradulu celu mai de diosu seu elementare, in carele ne afl mu acumu, la gradulu de midiulocu, pre care se paru a st  confratii nostri sasi, — si bene le prende! —  r pre gradulu de a sup'r'a de una-camu-data, las mu, seu se las mu, pre celi mai inaintati in politica si eseritatii de sute de ani intru ins'a. Una saritura de pre gradulu de diosu pre celu mai deasup'r'a, pentru noi ar' fi unu salto mortale, si lesne ar' pot  fi se am tmu. Romaniloru invetiative de la altii politica, alu caror'a principiu este: Quid quid agis, prudenter agas, et respice finem; — si medium tenere beati, —  r de politica sentimentale si utopica, feresce-te romane! — ne lapsu graviori ruas.

Mai antaniu si mai pre urma: Sc le!!!!!!

Sc le, mari si mici!!!!

Sc le!

RELIQVA ALIAS.

TRANSILVANIA Brasiovu. (Pentru cultur'a vermilorulu de metasa.) (Incheiere din Nru 6.) Inse spre a infiintia nisce seminarii atata de maretie, se cere nu numai grija mare, ci si  resicare spese. Dn. Thierry e de opinie, c  său se se afle intreprinditori privati, carii se le infiintiesc in socotel'a loru, său se se compuna cate o societate cumu amu d ce de actionari din privati si din comune, carii se platésca la fondulu respektivei scóle numai cate 5 fl. v. a. pe anu, eara la 4 s u 5 ani se si ia fiacare de banii sei cate atati fragari, pe cati se voru veni dupa o proportiune dr pta la fiacarele; de es. d ca unu fragariu ar costa 20 cr., atunci la 25 fl. s'ar veni 125.

Noi suntemu de opinie, cumuca la romanii nostrii ar merge anevoaia cu asemenea societati; de alta parte inse credem asi , ca d ca li s'ar d  indemnulu parochiloru a plantă gradinele parochiale si cimetiile — acestea din urma celu puçinu pe margini — cu fragari; d ca earasi preste totu pe unde sunt scóle comunale s'ar rupe si cate unu locu de gradina pentru invatiatoru, spre a se plantă pe lenga alti pomi folositori si fragari o multime, apoi li s'ar d ce, c  totu folosulu ce voru pot  trage din acei fragari se fia alu loru, — cultur'a de metasa ar inaint  si mai curendu si mai siguru.

Noi aruncandu aici acestea impartasiri rapsodice nu că cultivatori, ci numai că indemnatori, — poftim pe aceia, carii se ocupa de acestu ramu de industria, c  se binevoiesca a face cunoscute si dloru fruptele esperiintei proprii.*)

Intr'aceea noi ne incheiemu aceste liniore nu numai provoc ndune din nou la conclusulu asociatiunii nóstre transilvane adusu in acésta privintia, ci si mai vertosu repet ndu acea scire oficiósa din an. tr., publicata in mai multe jurnale, dupa care Mai. Sa imp. si regele a binevoitu a destin  sum'a de cinci mii galbini spre a se preface in mai multe premii (dela 20 pana la 500 galbini) intre cultivatorii vermilorulu de metasa. Inse pe lenga acésta castigulu celu mare ce p te se traga oricine dupa ostenel'a de cate d ua luni pe anu,

*) In oatu pentru Brasiovu D. Thierry tiene, ca gradinele din façia, nu asiediate spre nordu, ar fi priinciose fragariloru, de es. pe livadi'a Postei si deasup'r'a Ramuriloru.

este s u p te fi in sinesi unu premiu fórte stralucitu pentru fiacare cultivatoru cu atatu mai vertosu, c  ocupatiunea acésta se p te concrede prea bine si femeiloru si prunciloru dels 9—10 ani in susu.

UNGARIA. Pest'a in 21. Jan. 1863. Onorata Redactiune! Credu ca nu va fi de prisosu, d ca in locu de a totu politis , ce in giurstarile de façia nu ne duce la neci unu rezultat de d mne ajuta, vomu aruncă cate una privire si in regiunile sciintielorulu si vomu ved  ce misicari se facu acolo, prin care vomu arată ca ne intereséza si pre noi activitatea produsa in interesulu culturai omenesci, si nu voim a remané isolati si c  prin nesce muri chinesi despartiti de inaintarea omenimei.

Aru fi fórte de doritu, c  inmultinduse publiculu nostru cetitoriu si desvoltanduse gustulu de cetitu in una mesura mai mare, se devina foile nóstre de publicitate in stare de asi mai mari formatulu, c  asia se p ta primi in unele rubrice ale sale totu ce privesce la sciintiele, industri'a, neguțiatori'a europ na etc., fiindca in seclulu nostru, c ndu aborulu si electricitatea pre tóte poporele Europei leau contopitu intru una familia asia d cundu, nu potemu, dar neci nu trebuie că numai si numai progresulu nostru nationalu selu tienem in evidentia, fara de una data se fimu atenti la toti pasii si inaintarea, care le facu poporele cele mai civilizate.

Respanditorii civilisatiunei si promovatorii prosperitatii la tóte poporele suntu afara de unii individi geniali diversele institute si societati, — si incatu nu potu aceste, statulu — care la infiintierea loru isi prefigu ceva scopu, la acarua a jungere nisuescu. Asociatiunile totu d una au avutu si voru av  mare inriurintia asup'r'a luminarei si buna starei națiuniloru, si in proportiune cu midiuloccele care le au sub dispușetiune, ajungu mai curundu s u mai tardiu scopulu prefiptu. C  se nu me lasu mai afundu in aratarea fol selorulu ce rezult za din asociatiuni, me oprescu la „Academii'a sciintifica maghiara“ de aci, de vreme ce obiectulu corespondintiei mele numai scurt'a descriere a activitatii ei din a. tr. vr  se fia.

Numit'a academia in intielesulu statutelorulu ei, cu finea oricarua anu tiene cate una adunare solena, la care au datina de a se adună toti membrii ordinari si corespondenti mai din apropiare, precumu si cate unu auditoriu mare din publiculu cetatienescu, care are placere de a ascultă disertatiuni sciintifice. Adunarea solena pentru 1862 s'au tienutu in 17. Jan. a. c. in edificiulu museului, in sal'a care au sierbitu si pentru tienerea dietei trecute, in fiinti'a de façia a unui publicu stralucitu de ambe secsele.

Presedintele academei contele Dessewfy Emil, nefiendu bine dispusu, au multumitu adunarei in cativa termini onesti, pentru ostenel'a ce siau luat, adananduse in unu numeru asia frumosu, si pentru interesulu ce arata catra inffiorarea sciintielorulu.

Dupa acea D. Szalay László, secretariulu, au cetitu istori'a academei, incependu dela urdirea ei pana in 1862, din care estragu urmatorele: Besseney si Revay Miklós au fostu acei barbati, cari nu numai au simțitu necesitatea de a infiintia una academia, fara o au si proieptatu, inse proieptulu acestua au fostu nemicitu prin tendintiele cele antimaghiare ale lui Josif II. si prin revolutiunea françesa. Corpulu legislativu maghiaru mai de multe ori au facutu amintire in gravaminile sale despre sistematec'a negligere a limbei maghiare.

Tendintiele cele anticonstitutionale din 1821—1823 nu au ajutat infiintierea academei, pana c ndu vorbirea inflacarata a unui oratoru si spirtulu de diamantu alu unui ascultatoriu, nu au creatu institutululu acestu sciintificu, pre care atatea generatiuni cu nerabdare lau asteptatu. Nagy Pál au fostu schintea adeca proieptatoriulu si marele Széchenyi fiacar'a adeca iufiintiatoriulu. . . . Scopulu principalu alu acestei academei este pastrarea insusiriloru caracteristice nationali. . . . Dn. Szalay d ce in discursulu seu mai incolo: De una data suntemu si poporu resaritenu si apusanu, cumuca suntemu poporu resaritenu dovedesce viati'a nóstra din afara si din laintu: cumuca suntemu poporu apusanu demustra acceptarea religiunei crestinesci, imbratiosierea reformatiunei, infiintierea institutiuniloru libere de statu, primirea civilisatiunei apusane. . . . Acestei frase iau urmatu nesce aplause sgomotóse si vivate entusiastice,

Dupa acesta D. Ipolyi Arnold secretariulu comisiunei archeologice au cetitu una disertatiune fórte clasica si interesanta despre sculptur'a maghiara, in care d ce ca monuminte vechi de sculptura numai dela romani se afla anca in numeru mai mare, la huno-avari neci urma de acele nu este. . . . Apoi trece la monumintele care esista anca astazi in Ungari'a si Transilvani'a, ci nemicite de injuri'a timpuriloru, si care se

dátéza dela acceptarea crestinismului încóce. . . . D. Ipolyi finesce apoi cu nesce cuvinte fórte drepte, dîcndu: „Ne nîsimu a ridicá monuminte barbatiloru nostri celoru renumiti, si pre cele ce le avem nu le pretiuim, fara le damu uitarei si le lasamu peritiunei. . . . Una natiune oaresi lasa se péra monumintele sale, ea insasi isi sapa gróp'a sa.“

Acumu cetesce renumitul oratoru arhiepiscopulu Lonovits Jozsef una vorbire de aducere amente fórte clasica in feliulu seu, asupr'a fostului jude curialu Georgiu Mailatu sen. (rom.)

Dupa acea profesorulu Nendtvich cetesce una disertatiune despre natur'a pamentului Banatului si industri'a lui.

Mai pre urma Tresort Agoston cetesce una vorbire de aducere amente asupr'a repausatului membru ordinariu al academiei Fallmerayer, care prin opurile sale istorice „Imperati'a Trapezuntului“ si „Istori'a semi insulei Morea“ precumu si prin alte scrieri, siau castigatu unu renume mare literariu.

(Va urma.)

L e m b e r g séu Leopole, 3. Febr. Directiunea politiana afipse o publicare cu datu din 2. Febr. de cuprinsul urmatoriu:

„De vreo cateva díle se venéza pe aici persóne, cari trecundu graniti'a voru se se alature la insurgentii din Poloni'a, spre care scopu si pana acumu au parasitu cetatea unu numeru mare de juni. Politi'a trage atentiunea toturoru, ca atatu recrutarea, si or ce venare spre scopulu acesta, catu si cea mai mica incercare de a trece preste granitia in caus'a acésta, se va pedepsi dupa § 66 din codicca legeri penale.“

Asemenea o patiescu si prusienii in ducatul Posen, unde esi prochiamatiune asemenea dela gubernatorulu militariu, calificandu amesteculu de crima in contr'a Maiestatei. Intr'aceea noii insurgenti poloni din Prusi'a se retragu spre a se aduna on totii la Cracovia.

Chronica din afara.

ANGLIA. Londonu, 5. Febr. Astadi s'a deschisu parlamentulu pentru an. curgetoriu. Cuventulu de tronul arata mai antciu natiunii, cumuca elironomulu tronulu Britaniei se va casatori si astépta cá parlamentulu se'i asemne o sestre corespondietóre dupa datin'a vechia a tieriei. De aici incolo cuventulu se ocupa in partea lui cea mai mare cu cestiunea Greciei intru acelu intielesu, cá de si Britani'a si regin'a ei se simtu fórte lingusite cu alegerea principelui Alfredu (alu doilea fiu alu reginei, camu de 18 ani) la tronulu Greciei, totusi suntu mai multe cause cuvióse, pentru care dorinti'a Greciei nu se pote implini. Mai incolo ouventulu de tronul vorbesce si despre resboiulu americanu, despre tractatele incheiete cu Franci'a si cu Belgiu s. a.

RUSIA si POLONIA. De si scirile venite de 4 díle încóce suntu fórte nesigure, incurcate, intunecóse, totusi atata se adeveri din nou, cumuca insurectiunea se intinde nencetatu, incatu Rusi'a e silita a concentra trupe fórte numeroóse spre a ó poté sugrumá.

TIÉR'A ROMANÉSCA.

Starea lucrului o descrie „Buciumulu“ asia:

Boierii din Camera s'au impartítu in doue tabere deosebite, si fiacare tabera merge la tientá ei imutabile, pe principiulu ei lamuritu, si cu devis'a ei fórte legibile: o tabera de capitani si o tabera de negustori. Boierii capitani dîcu: ne trebuescu tronuri desierte, si pe ne mîniete apoi, ne vomu urcá pe densele cari vomu fi mai ageri si mai díbaci; boierii negustori dîcu: tóte tronurile suntu bune cari ne dau slujbe si ne lasa se castigamu; avemu datorii, trebuia se ne platimu datoriile cu ori-ce pretiu. Deci drépt'a camerei, impartíta in doue tabere 'si a luat doue devise: cea d'anteiu, se concuramu la Domnia; cea d'alu doilea, se ne platimu datoriile.

Taber'a de negustori, ascépta cá ori-ce negustoru, se 'i via chilipirulu; éra taber'a de capitani, s'a asardatu si s'a angageatu intr'o lupta crâncena.

Doue acte de mare importantia s'au ivitu in dílele acestea, asupr'a caror'a se facu tóte discusiunile ómeniloru nostrii politici; ba inca credemu, ca in momentulu candu le damu si noi lectoriloru nostrii, ele suntu subiectu de discusiune in mai multe cabinete, in mai multe cercuri politice ale Europei.

Celu d'anteiu din aceste acte este o circularia a ministrului de interne catra toti prefectii; o circularia publicata prin Monitorulu oficialu.

Publicamu mai la vale acésta circularia spre a ó apretia, si spre a ó cualificá fiacare din lectorii nostrii, cáci noi marturisimu ca n'ó potemu cualificá.

Celu d'alu doilea, este amandamentulu la proiectulu de

adresa spre respunsu la discursulu tronului. Ciudatu amandamentu, pe care noi oredemu cá 'lamu numi mai propriu contr'a-proiectu.

Guvernulu a aretatu oa Camer'a, representatiunea nationala, conspira; Guvernulu previne asta conspiratiune printr'o circularia oficiala, publicata prin Monitorulu oficialu; si puóinu dupa acést'a unu numeru de 33 de deputati sub formá de amandamentu la respunsulu ce s'a proiectatu a se da la discursulu tronului de estu timpu, facu o doleantia in tóte formele catra Domnitoriu. Unu strainu, séu mai bine, areste sciri, in strainatate, áru face pe ori-cine se crédia, ca Romani'a libera dela o margine la alt'a este in focu. Noue inse, cari vedemu lucrurile de aprópe, se ne fia permis a spune ca nu vedemu nimicu si nu credemu nimicu. (Va urma.)

Ordinulu circularu catra toti Prefectii.

Domnule Prefectu!

Amu luat sciintia cá in unele localitati se preambala prin populatie missionari cá se adune subscrieri spre a cere unu Principe strainu. In sine, acést'a nu póte fi altu decatu unu simplu pretestu, spre intréga resturnare a Conventiei si a asiedieminteloru emanate dintr'ins'a.

In faci'a unui ordinu de lucruri instituite in Tiéra, si garantate de puterile europene, nimeni nu póte manifestá dorintie contrarii acestoru institutii, fara a se pune in contr'a legiloru, in contr'a natiunei si in contr'a conventiunei; nisce asemenea cercari aduóu de sine la responderi grave, care le prevede si le pedepsesce legea.

Ve invitu dar', Domnule Prefectu, a urmari cu cea mai mare staruintia asemenea culpabile uneltiri, si considerandu pe ómenii ce se cérca a aduce, cu aceste preteste, turbuari in Tiéra, indata se'i si tramiteti inaintea justitiei, spre a li se aplicá osînd'a ce merita.

Priimiti Domnule Prefectu, asigurarea consideratiei mele. Ministru N. Cretulescu.

Nru 1698, Ianuariu 19.

— Cateva jurnale din Vien'a, eara anume de celea asiá numite inspirate au priimitu cu cea mai mare neplacere si dispretiu scirea din Bucuresci, cumuca o fractiune a camerei legislative sia pusu piciorulu in pragu, pentrucá cu ori-ce pretiu se restórne pe Alexandru Ioanu I. si se aduca in loculu lui unu Domnu strainu. „Botschafter“ o spune verde, cumuca suferintiele despre care vorbesce adres'a celoru 33 in contr'a Domnului tieriei, se intielegu numai asiá, cá romaniloru nu le este ertatu a taié capete turcesci cá Muntenegriiloru si ca tóte acestea miscari turburóse sunt produse numai prin emisarii rusesci.

Telegramulu Gazetei.

Bucuresci, 7. Febr. 2 óre, sositu la 5 óre dupa am.

Adunarea s'a terminatu. Siedinti'a de eri se diferi cu totulu de cea dinainte, ea rejepá votarea secreta, — asupra priimiloru paragrafi ai proiectulu de adresa a comisiunei estrema dreapta votiséza impreuna cu steng'a estrema.

Bucuresci, 8. Febr. 2 óre, sosita la 9 óre 15 min. inainte de amédiu.

Asia adres'a in primii paragrafi se rejepá. Comisiunea (ce facúse adres'a comisa de maioritaea adunarii) sia datu demisiunea. S'a alesu o noua comisiune spre a pregati alta adresa. Balaceauu, Apostoleanu, Romalos si doi dintre cei 33 (cu amandamentulu primu si cu unele cam pe dosu) ad Jon Ghica, Panu.

Principele a priimitu din tóte districtele adrese de felicitari calduróse pentru díu'a de 24 Ianuariu.

Ploiesci, 16/28. Jan. (Extractu din o scrisóre privata.) Dta fmi díci, cá de cându petreci in Brasiovu, ai datu si préste list'a prenumerantiloru Gazetei, din care vediusi cá dela Ploiesci nu se afla nici unulu intre aceia, eara de aici inchei, cá intre orasiulu si tienutulu nostru cu Ardealulu a incetatu orice comunicatiune literaria! Se'mi erti Domnulu meu, cá suntu silitu a'ti spune curatu, cumuca in acésta privintia te affi in ratacire Dta si oricine te va fi reflectatu la asiá ceva. Unu lucru ce n'a fostu niciodata, nu putea nici se inceteze. Candu vreodata ploiescenii au cititu vreunu jurnalulu din Ardealu? Cu scirea mea niciodinióra*) Dta ai dreptate, cá Ploiescii au locuitori mai multi si decatu Craiova si decatu Brasiovulu; dara óre nu scii Dta ce felu de locuitori are orasiulu Ploiesci, din cate nationalitati este

*) Se erti, cá pana in anulu 1853 totu se mai vedea si dela Ploiesci cate 9—10 abonati.

elu adunatu si inhegatu? Si dela cine astepti Dta cá se citésca lucruri ardelenesci? Nu cumuva dela natiunea boieriloru? dela natiunea greciloru séu bulgariloru? dela a evreiloru? dela coloni'a Saceleniloru? dela nemtii si ungunii de aici? Dta scii bine, cá din Ploiesci numai pe viitoru are se se faca orasiu romanescu; pana astadi acestu orasiu este numai o colonia compusa din cele mai feliurite adunaturi de ómeni din tóte tierile si neamurile, cá si Brail'a si Galatii, la care simtiulu patriotismului stâ in specule, in castiguri, in punga, in lucsu, in intrige de partite, in care ploiescenii inca maimutiescu pe connationalii loru din capitala. Dta cunosci locurile nóstre de adunare. Nu cumuva vei cere cá evreii dela cafenéoa lui Marinu Pitarulu se citésca jurnale si carti din Ardealu? Séu speculantii si arendasii greci dela casin'a loru? Séu cei carii dîcu cá se tienu de partit'a „Romanului“? Séu negutiatorii? Trebuie se sciti, ca grecii de aici nu voru uita in veci loviturile dese pe care le luá ei odata dela gazetele din Brasiovu. Ati uitatu óre cá celu care a vëndutu in a. 1849 pe Baritiu la muscali pentru o parchia de cai negrii a fostu din tarafulu acestora? Eará despre negutiatori afla dela mine, cá in tagm'a loru trece óresicumu de rusine cá se citésca cineva jurnale, pentrucá se dîce, ca acela care se ocupa „cu astufelu de secaturi, nu póte fi negutiatoru.“ Si apoi se spuna dreptu ardelenii si chiaru brasiovenii, oati din negutiatorii loru citescu ceva. Mêi frate, unu negutiatoru isi face cu totulu alta socotéla la banii pe care ar fi se'i dea pentru secaturi tiparite, pe care déca iar dá numai cu do-benda de 12 % totusi la 4 séu 15 galbini ar trage unu castigu bunicelu pe anu, eara intorcêndu'i in specule, póte se'i si indoiésca. Pe urma unde pune cineva perderea de vieme cu cititulu, candu aceea se póte intrebuintiá multu mai placutu la o preferantia, macao, tarocu séu la biliardu.

Pentrucé nu me intrebai Dta, óre oati abonati au jurnalele din capital'a Romaniei in Ploiesci? Scii Dta, cá mai cu sama de candu au inceputu si literatii din Bucuresci a scrie cu litere latinesci, pe aici nu mai citesece nimini foi de acelea? Si se'ti aduci aminte cá mai antierti candu cu rebeli'a din Craiov'a si Ploiesci, ómenii platiti ai unui tarafu*) strigá pe ulitia: . . . „Se fie ai dracului liberalii si rosii; nu ne „trebuescu vorbe françiosesci, nu voimu se audîmu de slo-vele papii.

„Se ne lase 'n pace cu limb'a si cu legea nóstra, cá noi sun-temu crestini si voimu se remanemu crestini.“

In vremile trecute totu se mai aflá cate unu profesoru, care indemná pe unii altii pentru cá se prenumere la cate unu jurnal; astadi inse catu 'ti e profesorasiulu de tinerelu, se tiene mai pre susu decatu se se amestece in astufelu de lucruri, eara daca vorbesci cu ei intre patru ochi, iti spunu altele, cá nu voiescu se dîca lumea de ei, cumuca se amesteca 'n politica; eara adevéru este, cá acusia le place si loru se faca pe boierulu si se cheltuésca paralele pe alte lucruri. Jurnalele dela Ardealu se citea in tíera la noi numai candu acelea batea politic'a Rusiei, pe candu pe la noi se inchiná ei cu micu cu mare; eara mai departe cá se se intereseze cineva de trebile Ardeleniloru ferit'a Ddieu! (Celalalte nu suntu de publicatu.)

Bucuresci, 27/15. Jan. (Extractu din o scrisóre privata.) Se nu dati crediamentu nici jurnaleloru opositiei nici pesimistiloru; lasatii pe acestia se strige oricâte voru vrea ei, ca noi totu propasimu. Adevératu ca propasirea nóstra sémana multu cu naintarea unoru ómeni iubitori de cërta carii mergu pe unu drumu impreuna, totu tragendu si impingênduse unii pe altii, candu inainte candu indereptu, candu la o parte candu la alt'a, dar' in cele din urma ei totu inaintéza. Dá, vistieri'a tierii se afla in mari strimtorari; cu acésta imitamu si noi pe mai multe staturi dintr'odata, pe suzeranulu nostru marele Padishah, pe regele Italiei, pe Dvóstra, pe Françi'a, pe Rusi'a si ce mai sciu eu pe cine. Cu tóte acestea la noi ar trebui se fia prisosu in vistieria; eara déca vedemu contrariulu, apoi se nu credi ca pricin'a ar fi numai supresiuni de venituri, ci mai vertosu suntu calcule gresite, planuri si proiecte adesea chimerice, pe care voiescu se le realisesse unii séu altii dintre functionarii statului fara nici unu calculu sanatosu; eara cumuca mai nainte sub alti domni nu s'ar fi intemplatu o multime asemenea secaturi, acésta se nu o credeti. Ati uitatu óre, catu a costatu teatrulu

*) Partita.

Red.

nationalu, promenad'a dela Banés'a, laculu si aleiurile dela Cismegiu, si altele mai multe din dílele lui Bibescu, temnit'a dela Arnota destinata pe sam'a boieriloru, drumulu de pe Praova in dílele lui Stirbei si ale muscaliloru; ati uitatu colosalele cheltueli facute sub oaimacami'a lui Alesandru Ghica pentru edificii incepte si nici odata ispravite? Mai in scurtu, noi nu negamu cá suntemu economi fórte nesocotiti si ca nesocotinti'a nóstra nea costatu adesea multe milióne. Dar' óre alte staturi mai regulate decatu alu nostru n'au ca-diutu si ele in asemenea gresieli? — V'ati intrebatu si chiaru pe ai Dvóstra.

Foi periodice romanesci politice si nepolitice sunt acumu in Principatele unite pre catu sciu eu 18 pana in 20. Cu alta ocaziune me voiú cercá se ti le facu cunosoute dupa titulu loru ce pórtá.

Dn. Tellu a priimitu ministeriulu instructiunii publice, eu inse me indoiescu daca Dlui ilu va tienea mai multu decatu l'au tienutu inaintasii sei. Dn. Tellu cá ostasiu va asteptá si dela profesori supunere la legi si ascultare de dispu-setiunile gubernului. De va pasi nainte cu mânâ tare si cu bratiu inaltu pentrucá se separe pe trântori de albine, atunci opiniunea publica va fi cu Dlui. Mai anteiú de tóte se va cere cá se stringa 'n pînteni pe asiá numitii inspectori ai scóleloru comunale.

Se nu ve para lucru de neorediutu déca veti audi, ca astadi se afla numai in Paris noua sute tineri moldavo-romani, dintre carii preste cincii sute pe la gimnasii si in pensionate diverse, eara aprópe patru sute pe la diverse facultati, eara unii in scólele militare si altii la tehnica. Te lasu se judeci singuru, unde voru esi aceste Principate, déca tinerimea va mai alergá inca numai diece ani celu puçinu totu in asemenea numeru la institutele de sciintie si arte ale Françiei. Se nu trecemu cu vederea, ca acei 900 tineri nici de cumu nu suntu totu din familii boieresci; arendasii, negutiatori si alti ómeni carii se bucura de stari materiale mai mari, isi tramitu pe fiii loru la Parisu. scl. sol.

Demnu de consideratu!

Cas'a din cetatea acésta in uliti'a nou'a desusu sub Nru. 152/566 se vinde de voia buna.

Doritorii potu afla deslucirile necesarie pentru pretiulu eumpararei dela Stefan Sotiru in zarafi'a aa, tergulú pómeloru. 2—3 g.

ANUNÇIARE.

Se vinde ospetari'a de lenga drumulu tierii dela Acileu, cu tóte superedificatele sale, impreuna cu optu jugere — locu de pasiune.

Informarea despre pretiu — se póte priimi in scrisu, séu deadreptulu — dela proprietariulu locului Dn. Tóth Ferencz din M.-Santu Craiu, — posta ultima Ajudulu.

3—3

pl.

Concursu pentru postulu de invatiatoriu in Milasiu mare.

Cu postulu acest'a e legatu:

1. Cortelu naturalu din un'a casa de locuitu cu cuchna, gradina de legumi si unu cuantu de pamentu de siesedieci juguri commasatu intr'o maasa.

Terminulu pentru concursu e prefíptu pe 31. Martiu 1863 st. n. Doritorii de a ocupa acestu postu voru avé de a'si substerne pe terminulu mai susu indicatu recoursele sale la subscrisulu cu urmatórele adevérantie demne de tóta credinti'a. a) Testimoniu, ca au absolvatu macaru gimnasiulu inferioru séu cursulu pedagogicu cu clase si portari morale bune. b) au fostu celu puçinu 3 ani unulu dupa altulu invatiatoriu, si ca propunerile lui au avutu succesu bunu, precumu si purtare morala eosemplara. c) cumu ca scii limbele patriei.

Joane Hoszu,

2—3 pl. Preotu gr.-cat. rom. si directoru scólei comunale.

Cursurile la bursa in 10. Februaru 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 54	cr. v. a
Augsburg	—	—	114	" 50 "
London	—	—	115	" 80 "
Imprumutulu nationalu	—	—	82	" 05 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	76	" — "
Actiile bancului	—	—	817	" — "
" creditului	—	—	226	" 50 "

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.